

๓ ๒๘๐๗

เดลินิวส์
 ฉบับที่ 17,587 วันอาทิตย์ที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2540 ราคา 8 บาท DAILY NEWS

สิบห้าปีบนแดน

ทั่วแผ่นดินไทย

อุษยามรดกโลก

พิธีชัย สมแก้ว

ข ังหวัดพระนครศรีอยุธยาตั้งอยู่ในที่ราบ
ภาคกลาง ห่างจากกรุงเทพมหานครโดย
ทางรถยนต์ประมาณ 86 กิโลเมตร ทาง
รถไฟประมาณ 72 กิโลเมตร

ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำโดย
ตลอดทั่วทั้งจังหวัด โดยเฉพาะตัวเมืองพระนครศรี
อยุธยาเป็นเกาะ มีแม่น้ำโอบล้อมไว้รอบ คือ ทาง
ด้านทิศตะวันตกและทิศใต้เป็นแม่น้ำเจ้าพระยา ทาง
ด้านทิศตะวันออกเป็นแม่น้ำป่าสัก และทางด้านทิศ
เหนือเดิมเป็นแม่น้ำลพบุรีแต่ปัจจุบันเป็นคลองเมือง
ซึ่งดินเงินมากจนเหลือเพียงทางน้ำสายเล็ก ๆ เท่านั้น

แม่น้ำลพบุรีนั้นเดิมไหลจากหัวรอไปลงแม่
น้ำเจ้าพระยาที่หัวแหลม ต่อมาเมื่อสมเด็จพระรามา
ธิบดีที่ 1 คือ พระเจ้าอู่ทอง ทรงสถาปนากรุงศรี
อยุธยาขึ้นแล้ว โปรดฯ ให้ขุดคูขื่อน้ำแยกจากแม่น้ำ
ลพบุรีตรงหัวรอไปทะลุออกแม่น้ำป่าสัก น้ำจากแม่น้ำ
ลพบุรีจึงไหลทะลุเข้าสู่คูขื่อน้ำจนกลายเป็นแม่น้ำใหญ่
ส่วนแนวแม่น้ำเดิมซึ่งต่อมาภายหลังเรียกว่า คลอง
เมือง จึงดินเงินมากขึ้นเป็นลำดับ

สำหรับประวัติความเป็นมาของกรุงศรี
อยุธยาก่อนที่จะมาเป็นมรดกโลกในทุกวันนี้
เอกสารที่บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติ
ไทยความตอนหนึ่งได้กล่าวถึงกรุงศรีอยุธยาไว้ว่า
ก่อนที่สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ซึ่งก็คือพระเจ้าอู่
ทองจะทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาขึ้นเป็นราชธานีใน
พ.ศ. 1893 นั้น บริเวณแห่งนี้เคยมีชุมชนขนาดใหญ่
อยู่แล้ว ดังจะเห็นได้ว่ามีวัดสำคัญอยู่หลายวัด
อย่างเช่น วัดธรรมิกราช และวัดพนัญเชิง เป็นต้น
พระพุทธรูปที่เรียกว่า พระเจ้าพนัญเชิง นั้น ก็มี
จดหมายเหตุปรากฏสร้างเมื่อ พ.ศ. 1867 ก่อนการ
สร้างกรุงศรีอยุธยาถึง 26 ปี แต่เดิมจะเรียกว่าเมือง
อะไรนั้นยังไม่สามารถค้นหาจากแหล่งอ้างอิงใด ๆ
ได้อย่างชัดเจน

ต่อมาในปี พ.ศ. 1890 พระเจ้าอู่ทอง
ซึ่งสันนิษฐานว่าทรงครองเมืองสุพรรณบุรีละไว้

ก่อนได้อพยพผู้คนมาสร้างเมืองขึ้นใหม่ที่อยุธยา
โดยในชั้นแรกได้ตั้งเมืองขึ้นชั่วคราวมีนามเรียก
ขานกันว่า “เวียงเหล็ก” หรือในบางบันทึกเรียกว่า
“เวียงเล็ก” อยู่ตรงวัดพุทไธสวรรย์ในปัจจุบัน

หลังจากนั้นก็เริ่มการก่อสร้างเมืองถาวร
ขึ้นที่ริมหนองโสน ที่ในกาลต่อมาได้มีการเรียกขาน
ใหม่ว่า “บึงพระราม” และย้ายไปประทับที่พระ
นครสร้างใหม่นี้ใน พ.ศ. 1893 นับเป็นการเริ่มต้น
ของกรุงศรีอยุธยา โดยมีสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1
เป็นปฐมกษัตริย์ของราชวงศ์อู่ทอง

กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีของไทยนาน
ถึง 417 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 1893 จนถึงเสียกรุงครั้งที่
สองใน พ.ศ. 2310

การที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีเป็นเวลา
นานมาก ก็เนื่องจากชัยภูมิที่เหมาะสมเป็นปัจจัย
สำคัญอย่างหนึ่ง คือ ตั้งอยู่ในที่ลุ่มมีน้ำอุดมสมบูรณ์
ตลอดทั้งปี เหมาะสำหรับการทำนา มีเรือต่างประเทศ
มาติดต่อค้าขายถึงซานพระนคร โดยอาศัยลำน้ำเจ้า
พระยา นอกจากนี้ยังมีแม่
น้ำล้อมรอบ ป้องกันมิให้
ข้าศึกจู่โจมเข้ามาถึงตัวได้
สะดวก ในหน้าน้ำ น้ำจะ
ท่วมหลากบริเวณพื้นที่
โดยรอบ ข้าศึกที่ยกทัพ
เข้ามาโจมตีมีอาจตั้งมั่น
อยู่ได้เป็นเวลานาน

การสร้างกำแพงและป้อมป้องกันพระ
นครกระทำอย่างแข็งแรง

มาก คือ มีกำแพงสูง 10 วา (20 เมตร) หนา 10 ศอก (5 เมตร) วกโค้งไปตามรูปของเกาะโดยรอบ และมีป้อมรวม 16 ป้อม ปัจจุบันกำแพงเมืองและป้อมได้ถูกรื้อไปเกือบหมดแล้ว คงเหลือเป็นบางแห่งเท่านั้น

สำหรับสิ่งที่มีความน่าสนใจโดยเฉพาะเหล่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาเที่ยวประเทศไทยมักจะไมยอมเสียโอกาสของโบราณสถานกรุงศรีอยุธยาแห่งนี้ก็มีอยู่ด้วยกันสองส่วนอันประกอบด้วย โบราณสถานในเขตกำแพงเมืองก็มี

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา วัดพระศรีสรรเพชญ์ พระราชวังหลวง วิหารพระมงคลบพิตร วัดมหาธาตุ วัดราชบูรณะ พระบรมราชานุสาวรีย์พระเจ้าอู่ทอง วัดสุวรรณดาราราม

โบราณสถานนอกเขตกำแพงเมืองก็ประกอบด้วย วัดพระเมรุราชิกการาม หรือที่เรียกขานกันอย่างทั่วไปในเวลานี้ว่า วัดหน้าพระเมรุ เพนียดคล้องช้าง วัดกุฎเขาทอง วัดใหญ่ชัยมงคล วัดพนัญเชิง เป็นต้น

สำหรับการเผยแพร่และจัดงานเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวครั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดเอาเพนียดคล้องช้างมาเป็นตัวชูเสริมบทเด่นในหลายบทของกรุงศรีอยุธยา ทั้งนี้เนื่องจากว่าเพนียดคล้องช้างแห่งนี้เป็นที่ยอมรับกันว่ามีความใหญ่โตมากหากเทียบกับหลาย ๆ แห่งที่เคยปรากฏพบในประเทศไทย

ที่แห่งนี้สร้างขึ้นในแผ่นดินสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ซึ่งโปรดฯ ให้ย้ายจากที่ตั้งแห่งเดิมที่วัดทางด้านเหนือของพระราชวังจันทร์เกษม ซึ่งก็คือที่ว่าการอำเภอพระนครศรีอยุธยาในปัจจุบัน มาตั้งใหม่ที่ตำบลทะเลหญ้า อันเป็นที่ตั้งของเพนียดปัจจุบัน

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์เคยมีการจัดคล้องช้างให้พระราชาธิบดีและเจ้านายต่างประเทศได้ทอดพระเนตรมาแล้ว รวม 3 ครั้ง ครั้งแรกพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้จัดการคล้องช้างให้ดยุก โยอัน อัลเบิร์ต แห่งเยอรมนีทอดพระเนตรเมื่อ พ.ศ. 2426 ครั้งที่สอง จัดคล้องช้างถวาย แกรนด์ดยุก ชาร์ วิตส์ แห่งรัสเซีย ซึ่งต่อมาภายหลังได้ขึ้นเสวยราชย์เป็นพระเจ้านิโคลาสที่ 2 ได้ทอดพระเนตรใน พ.ศ. 2434 ในครั้งที่สาม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 โปรดฯ ให้จัดถวายสมเด็จพระราชาธิบดีและสมเด็จพระราชินีแห่งเดนมาร์กทอดพระเนตร เมื่อ พ.ศ. 2505

การคล้องช้าง หรือการจับช้างป่านี้ได้ทำกันในสมัยกรุงศรีอยุธยาเรื่อยมาจนถึงรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ หลังจากนั้นจึงเลิกไป และเพนียด ก็ถูกปล่อยให้อยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรมจนใน พ.ศ. 2500 จึงได้มีการบูรณะซ่อมแซมใหญ่ เพื่อให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่งของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และมาในปีนี้ก็ได้อัดให้มีขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อสนองต่อปีอะเมซิ่งไทยแลนด์.